Toimetus ja talitus
Jõhvis
Turuplats Nr. 1.
Kõnetraat nr. 4.
Toimetaja kõnetunnid kella 11—1.
Talitus avatud 9—6.

Kuulutuste hinnad:
1 veeru millimeeter kuulutusküljel 3 snt. eesküljel 10 senti, tekstis 12 senti.

Ilmub 3 korda nädalas.

Üksiku numbri hind 5 senti.

ALUTAGUSE ELU

Jõhvi ja Alutaguse häälekandja

Tellimisehind postiga 3 korda nädalas.
Kuu 60 senti, 3 kuud 175 snt., 6 kuud 340 snt., 12 kuud 6 kr. 75 senti.
Üks kord nädalas iga laupäev.
Kuu 20 s., 3 kuud 60 s., 6 kuud 120 s., 12 k. 240 s.
Tellimisi võtavad vastu kõik postkontorid ja postiagentuurid.

Nr. 132. (180). Jõhwis, neljapäewal, 19. nowembril 1931. II. aastakäik

Lõpulik väljamüük

Valmis kleidid, pudu- ja riidekaubad. **alandatud hindadega 10—30 protsenti**
JÕHVIS, kaubamaja Nr. 6
„Union" jalanõude kauplus.

Teadaanne.

Jõhvi jahuveski Jõhvi asunduses
Jahwatatakse igasugust **lihtjahu.**
Kõige uuemat tüüpi nisuvalfsidega walmistatakse: **nisu sõreadt, pehmet** ja **rukkipüüli,** jahu, kruupe, tangu j. n. e. Püüli tegemine ettetellimisel.
Kõige austusega OMANIKUD.

„Noorsootööd" tehti siiski õlle ja napsiga.

Wanad seltsitegelased rakendasid noori joomapidusid korraldama. — üheks tantsupeoks poolsada korwi õlut ja 56 liitrit wiina. — Sahkerdamine riigiwiinaga sündis noorte- ja spordi-ringi tuntud seltsitegelastest eestkostjate heakskiidul.

Skandaalset J. Lust & Ko. „noorsootegevusest".

Augusti alul töime kirjutise, milles awaldasime wõõrastust Narwa apteegipidaja Jaan Lusti, postiametnik Jaan Koffi ja mõne teise tegelase poolt asutatud Narwa kinniswara- ja wäikemajaomanike seltsi **üsna omapärase tegewuse kohta.** Seltsi esimese aasta tegewusest nimelt polnud laiemale ringkonnale midagi teada, läinud suwel kutsuti aga ellu sama seltsi juure noorte- ja spordiring ja selle korralduse! ning nime all hakati pidama tantsupiduśid Pritska männikus ja Paemurru metsas. Neile tantsupidudele asuti **pooledoidu soetamaalkoholiga** — märtisime seekord oma kirjutites, et üheks noorte tantsupeoks olnud tellisud üheşt kohalikust ärist ligi pool padakorwi õlut — ja nii need teod kujunesid **lausa joomapidudeks,** mille kohta warsti wanemate inimeste hulgast hakkas kuulduma põhjendatud nurinat. Et sarnase, õlle ja napsiga juhitawa „noorsootöö" eesotsas oli figureerimas aga täie südamerahuga seltskonnategewust juhtida tahtwad härrad, siis leidsime täielise põhjuse kinnitada, et niisugune tegewus, pealegi **wanadelt seltsitegelastelt,** seda enam peaks määrima seltskonna hukkamõistmist.

Selle kirjutise leidsid Narwa kinniswara- ja wäikemajaomanike seltsi juhtiwad tegelased Jaan Lust ja Jaan Koffendi kohta laimawa olewat ja esitasid erakaebuse meie lehe wastutawa toimetaja L. Grandbergi kohtulikule wastutusele wõtmiseks. Erakaebuses nad rõhutawad, et kinnisw.- ja wäikemajaom. seltsi noorte- ja spordi-ringi pidudel pole müüdud napsi, s. o. wiina, küll aga weini ja õlut, kuid selleks ringi juhatusel olnud olemas wastaw luba.

Enne kui asi on saanud minna selgitamisele kohtukorras, selgub tagantjärgi üsna isewärki ükſikasju selle õlle ja napsiga aetawa „noorsootöö" kohta, millest allpool esitame mõnda.

Meil on toodud kasutada härra Jaan Koffile esitatud arwe jaanipäewa-aegse peo kohta Paemurru metsas, mille korraldajaks oli nimet. seltsi noorte- ja sp.-ring, ja sellest arwest selgub lauſ arabawat. Seal öeldakse sõna-sõnalt:

„Wiina sai ostetud 56 liitrit. 6 liitrit sai antud tegelastele ja 1 liiter wiina oli ära warastatud, 2 pudelit wiina härra Koffile ja 1 pudel härra M.-ile sai müüdud oma hinnaga — 1 kr. 75 s. pudel."

Edasi käib arwe nii:

„46 liit. sai müüdud	à 2 kr. 30 s. p.=	10 580 s.
3 „ „ „	à 1 kr. 75 s. „=	525 „
6 „ tegelastele	à 1 kr. 75 s. „=	1.050 „
1 „ warastati	á 1 kr. 75 s. „=	175 „
Wiina eest saadud raha		12.350 s.
Ostes maksis wiin (56 l. à 1 kr. 75 s.)		9.800 s.
Puhaskasu wiinast		2.530 s.
Järeljäänud tühjad wiinapudel. (34 tk. á 30 s.)		10.20 s.
Kokku puhaskasu		35.50 s.

Arwel tähendatakse siis, et sellest wiinamüügist — muidugi salajasest — saadud ülejääk on maksetud härra Jaan Koffi kätte.

Meile kinnitatakse täiesti ustawaist allikaist, et seda salawiinamüüki noorte tantsupidudel teadis noorte- ja spordiringi juhatus täies koosseisus, kuhu kuulub härra Jaan Lust esimehena ja kus üheks lähemaks tegelaseks on ka härra Jaan Koff, ja et see sahkerdamine riigiwiinaga ei olnud neile teadmata, waid sündis juhatuse ja ringi wanemateşt seltsitegelastest patroonide heakskiidul gi. Seega meie kirjutiseks oli rohkem alust, kui seda sel korral teadsime arwatagi.

Nagu kuuleme, eile tehti Narwa 2. politseiasosk. awaldus salawiinamüügi kohta Narwa kinniswara- ja wäikemajaoman. seltsi noorte- ja spordi-ringi peol, mis korraldati jaanipäewal Paemurru metsas. Selle awalduse põhjal sama noorte- ja sp.-ringi juhatuse end. abiesimehelt N. Martowsonilt on tehtud protokoll nim. peo wastutawa korraldaja Jaan Koffi wastutusele wõtmiseks ja juurdluse alustamiseks, et selgitada isikuid, kes sel peol müüsid salaja wiina. Nii on nimet. omapärase seltsi weel omapärasema tegewuse „hoolitsusel" tulemas üsna isewärki kohtuprotsess.

Viin viis madruse surma.

Jõesüwendaja madrus uppus õiselt pummeldamiselt tulles.

Esmaspäewa warahommikul leiti Waskнarwa wallas Wtroja küla juures Narwa-jõest jõesüwendaja „Hiislase" madruse Oswalt Otsa, 27 a. wana, laip. Laiba juures ei leitud wägiwalla tundemärke, mis lubab oletada, et madrus on maalt süwendajale tulles õnnetul kombel jõkke kukkunud ja uppunud.

*

Asja kohta kuuleme kohapealt lähemalt järgmist:

Pühapäewa õhtul lahkus süwendajalt „Hiiglane" madrus Ots, et minna Wtroja külla. Sõpradega koos wõetud wiina kuni hilja ööni. Umbes kella 12 paigu O. Ots lahkunud külast et minna süwendajale tagasi. Mees oli tublisti joobnud. Kaaslased hoiatasid madrust, et ta süwendajale minnes jõkke ei kukuks. Madrus naernud ja kadunud ööpimedusse. Warahommikul süwendaja meeskonna poolt leiti uppunult Otsa laip jõest. Arwatawasti madrus pimedas kaotas kitsal purdel tasakaalu, kukkus wette ja uppus.

O. Ots on pärit Narwast.

Kreenholmi töötubadel pole tööd

Töökojad 4 päeva asemel nädalas tööle 3 päeva. — Joala wabrikust viiakse töölisi üle wana-wabrikusse.

Kreenholmi puuwillawabriku tisleri- ja lukusepatöötubades, kus seni tehti tööd 4 päewa nädalas, wähendati tööpäewade arwu kolme peale. Põhjuseks on asjaolu, et üldiselt kogu Kreenholmi wabrikutes on tööpäewade arw nädalas wähenenud, mistõttu ka töötubadele ei jatku tööd.

Joala wabrikust, kus praegusel korral tööd wähe, on hakatud töölisi üle wiima Kreenholmi wanawabrikusse. Ülewiidawad on peaasjalikult ketrajad ning wanemad, õppinud töölised, keda wabrikuwalitsus ei taha wallandada. Juhul, kui Joala wabrik saab uusi tellimisi, wõetakse kõik wanawabrikusse üle läinud töölised tagasi.

Käesolewaga

wabandame

prl. Linda Matsur'i

ees awalikult, et teda põhendamata laimanud oleme ja kahjatseme enda mõtlemata teguwiisi.

Eduard ja Adele Taal.

Jõhvi salawiinamüüjaid kohtu ees.

Mehe matusest järgijäänud wiinapudel tõi 2 nädalat aresti. — Õllepoodnik müüs „sidronisoodat"?

Jõhwi elanik, waene lesknaine N. Petrow, kes pani suwel oma mehe maamulda, oli mehe matusest järgijäänud wiinapudeli realiseerinud seaduse wastasel teel. Pool pudelit wiina ta annud majaperemehele hobuse tarwitamise eest, kuid peremees seletab, et saanud wiina raha eest, kuid raha on alles praegugi maksmata. Teise poole pudelit müünud ta küll ära. Rahukohtunik karistas N. Petrowi 50 kr. rahatrahwiga ehk maksuõuetusel 2 nädalase arestiga.

Samuti oli omas õllepoes limonaadipudeli sees wiina müünud Robert Liblikmann, wõttes pudeli-täiest 125 senti. Kuid asi jäi seekord weel pooleli, kuna järgmiseks korraks kutsutakse asja selgituseks ette teisi tunnistajaid.

Wenelased ei pääse

Narwa-Rakwere wahelisele malematschile?

Narwa-Rakwere linnadewahelise malematschi osawõtjate määramiseks korraldatawalt paremusjärjekorra turniirilt langes juba wälja Jääger, „Swjatogoriſt", kes kaotas partiid Scheelile ja Juhnowskile. Seni on wõitnud waid NEMS'i maletajad, mistõttu küsitawaks jääb, kas wenelased üldse pääsewad linnadewahelisele malewõistlusele. Paremusjärjekorra turniiril mängitakse Schweitsi süsteemis.

Jõhvi wiinawabrik algab tegewust.

Jõhwi asunduses Wiru maawalitsuse päralt olewas wiinawabrikus on kartuli ostmine juba alganud. Jõhwi ümbruskonna põllumehi paneb imestama, et kartuleid ostetakse ainult Toila talupidajailt.

Jõesuu muuli ehitustöö seisab.

Peipsi järwe alandustööd kestawad kuni külma tulekuni. Seni on puurimine ja jõepõhja süwendamine edenenud progressiiwselt. Selle suure töö edaspidine käik oleneb uute krediidisummade määramisest. Ühes sellega on kuulda, et uut krediiti alandustööde peale ei määrata nii suures summas, kui see oli waremalt kawas ette nähtud.

Krediidi puudusel on ka N.-Jõesuu muuli ehitustöö juba ammu seisma jäetud ja praegusel ajal pole weel teada, millal need tööd wõiwad uuesti alata.

Jõgeva ainult häid, karastawaid jooke.

B. Lange mineraalwete-tehase, mis asub Turu tän. 6, wõttis praegune omanik 1914. a. üle Pachelilt. Praegu on tehas moodsate, tehniliste wahenditega warustatud, mille tooted on üldiselt Narwas, N.-Jõesuus ja kogu Alutaguſel teeninud hea tunnustuse. Eriti, mis puutub hra B. Lange tööstuses walmistatud sidronisooda kohta, siis on see oma maitsekusega kaugelt ees Narwa teiste samasuguste tööstuste saadustest. Peale sidronisooda laseb tööstus müügile limonaati, mitmesuguseid puuwiljajooke, wischi, selterși ja äädikat mitmeks otstarbeks. Ka warustab tööstus kohalisi apteeke destileeritud weega, mida eriliste destilatsoonmasinatega walmistatakse. Praegu on äri käes eesti kapitaliga töötawa ning trustiwaba õlletehase „Liwoonia" esitus kohapeal.

Virumaa saab hädaabitöödeks 65.462 kr.

Teedeministeeriumi poolt määrati möödunud aasta krediitide ülejäägist 65.500 krooni hädaabitöödeks. 1931./32. a. hädaabitöödeks teedeministeeriumi ettepanekul määras wabariigi walitsus 580.000 krooni.

Möödunud aasta krediitidest sai Narwa linn tänawate ehitamiseks 4.900 kr. ja wäiksem summa Narwa malewale uue lasketiiru ehitamiseks linnakarjamaale.

Eelolewaks talweks hädaabitöödeks määratud 580.000 krooniſt saab Wirumaa 65.462 krooni.

Narwas wõeti kodumaa nisu tarwitusele.

Wiimaste päewade jooksul on Narwas tarwitusele wõetud kodumaa nisu. Kodumaa nisu on wälismaa nisuſt ligi pool odawam. Leib pole küll nii walge, kui wälismaa nisudest, kuid maitselt on weel parem kui leib, mis walmistatud wälismaa nisudest. Ühes sellega peab ütlema, et Narwas on wälismaa nisujahu müük peaaegu soigus ja kodumaa nisu wastu on nii suur nõudmine, et kõik kodumaa nisu tagawarad on linnas lõppemas.

Kaitseliidu teated.

Kõik naiskodukaitse liikmetele wäljaantud käsitööd lõpetada ja tagasi tuua hiljemalt reedeks, 20. now. Juhatus igal õhtul koos. Juhatus.

Soome põgenikud ei taha minna kodumaale tagasi.

Soome kommunistid, kes sattusid eksikombel Woka randa, wiibiwad praegu Woka piiriwalwe korralduses ja otawad edasist saatust. Soomlased—4 meest, 7 naist ja 7 alaealist last—elawad kordoni-hoone lähedal asuwas tühjas hoones. Põgenikud ei taha kuuldagi tagasiminekust Soome, kus praegu walitsewat suur töö puudus. Kolmapäewani polnud tehtud soomlaste saatuse kohta mingisugust korraldust.

Soojad ja kuiwad ilmad meelitawad põllule tööle.

Käesolewa kuu soojad ja kuiwad ilmad, mis peale „esimest talwe" püsiwad, on meelitanud Alutaguſel igal pool talupidajaid põllule tööle. Tehatse äestus- ja künnitöid, mis külma ja lume tulekuga pooleli jäid. Mõni agaram mees teeb isegi „kewadisi" künde nagu näit. rukkikõrre ümberkünd, mis harilikult toimub kewadel. Muidugi on need tööd wõimalikud ainult kõrgematel ja kuiwematel maadel.

10 krooni tõi 4 kuud wangistust.

Suwel warastas Konstantin Wasi, olles Oru jaamas propse laadimas, korterinaaber O. Amtuselt 10 kr. raha. 16. now. Jõhwi rahukohtus eitas Wasi rahawarguſt. Warem warguse eest karistatud K. Wasi mõisteti 4 kuuks wangi.

Jõhwi elanik surnud.

Jõhwi elanik Jaan Kuusik, 70 a. wana, on 17. nowembril surnud. Matused 20. nowembril kell 2 p. Jõhwi kalmistul.

Jõhwi ümbruskonna põllumehed!

Jõhwi ümbruskonna põllumehed, kes soowiwad kartuleid müüa, on palutud neid Jõhwi ostujaama juures asuwa Jõhwi Ühistu laohoone juures müüa. Ühistu ostab kartuleid 1 kr. 50 s. pudi eest.

Jõhwi ühistu.

Jõhwi Ühistu ostab kartuleid 1 kr. 50 s. pudi eest.

Isa pojaga warastas kindral Tõnisſoni heinu.

Jüri Willers käis kahel korral lennukuuris „heina tegemas".

Paar nädalat tagasi märgati, et Jõhwi lennukuurist on warastatud kindral A. Tõnisſoni talule kuuluwaid heinu. Asja hakati jälgima ja nüüd läks kriminaalpolitseil korda teha kindlaks, et heinakrattideks on Jõhwis elutsew weowoorimees Jüri Willers ühes poja Woldemariga. Mehed olid möödunud reedel läinud uuele wargusretkele Jõhwi lennukuuri. Seda uut retke juba märgati ja wargaid hakati ajama taga. Meestel läks korda küll „ärakaduda", kuid mööd. teisipäewal tegi kriminaalpolitsei nende süüteo kindlaks.

Kaitseliidu loterii on ainuke, kes loosimist ei pikenda. Loosimine 31. XII 31.

Talusaaduste turg.

Müügi ja ostu korraldamine põllumehe ja tarwitaja huwides.

Selle lehe weergudel (wt. „Põhja Eesti" nr. 130 „Tootja ja tarwitaja") käsitledes meie põllumajandussaaduste hindu nägime, kuiwõrt ebaloomulikuks on nende saaduste müügi ja ostu wahekord kujunenud meie siseturul. Andmed näitawad, et põllumees kui tootja saab oma töötoodetest ehk kaubast liig madala hinna, kuna tarwitaja, kes turult seda kaupa peab ostma, maksab selle eest suurest hinnalangusest hoolimata endist kõrget hinda. Põhjus seisab selles, et tootja ja tarwitaja ei ole mitte otseses müüja-ostja wahekorras, waid neile on hinnamäärajaks kujunenud waheltkaupleja, kes terwenisti ühe-kolmandiku osa saaduste hinnast oma „waewaks" arwab.

Küsimus on sedawõrt tõsine ja üldise tähtsusega, et sellest on wiimasel ajal kõnelema hakatud üle maa. Leitakse, et põllumehe kui ka tarwitaja huwides on waja korraldama hakata põllumajandussaaduste müüki ja ostu siseturul. On wajaline leida tee, kuidas toojat ja tarwitajat üks-teisele lähemale tuua ja seega waheltkaubitsemise kõrgetele kasudele piir panna.

Suuremates keskkohtades (Tallinnas, Tartus j. m.) on asja korraldamiseks astunud esimese sammu ETK kui tarwitajate keskkoondis, kes oma laialdase organisatsiooni-wõrgu kaudu astub ühendusse põllumajanduslikkude organisatsioonidega kui tootjate koondistega. Piima- ja lihasaaduste ostu-müügi korraldamiseks on pealinnas juba kindlakawaliselt teotsema hakatud.

Peab ütlema, et meil on mitmesuguseid põllumeeste organisatsioone ja koondisi, alates omaaegsete, kuid nüüd kõwasti kiratsewate põllumeeste-seltsidega ja lõpetades praegusaja põllumeestekogudega ning muude sellaste koondistega, kuid kõik need põllumehe nimega seotud organisatsioonid on kahjuks tegemist teinud rohkem poliitikaga, kui põllumehe otseste huwide kaitsmisega. Ja selle poliitika tulemuseks ongi, et meie põllumees on oma otseste huwide suhtes ikkagi „organiseerimata ja kaitseta seisukorda sattunud. Sama lugu on meie kõlawanimeliste tarwitajate-ühisustega, millised niisama nagu põllumeeste koondised on sattunud oma sihtide ja ülesannete wastaselt waheltkaubitsemise mõju alla, s. o. on sunnitud ära andma selle kasu-osa, mis oleks pidanud kuuluma ainult tootjale ja tarwitajale. Meie tarwitajate-ühisused kauplewad peamiselt ainult wabrikusaadustega, kuna põllumajandus-saadustest aiuult piima ja wõid (ja sedagi mitte kõikjal) nende „ühiskaupluste" letil näha on. Kuigi lihamüügi korraldamine waheşt rohkem kui muu kulukat sissesead nõuab, oleks heal tahtel jõutud ka sellelgi alal nii tarwitaja kui ka tootja huwides midagi ära teha. Hakatagu seepärast põllumeeste ja tarwitajate peres tõsiselt samme astuma selleks, et müüki ja ostu korraldada käest-kätte — wähemalt niipalju, kui see tegelikes oludes wõimalik.

Teiselt poolt on päewakorrale kerkinud otstarbekohasem turgude korraldamine. Siin peawad wastawad omawalitsused leidma head nõu. Kui omajõud selleks ei küüni, tuleb asjahuwilised ringkonnad selleks kaasatõmmata. Esimeseks sammuks on waheltkaubitsemisele piiri panek. See ei sünnita wist erilisi raskusi. Suurem küsimus on aga juba turuhoonete, toiduainete alalhoidmise (tülmetisruumide jne.) küsimus, mille lahendamine nõuab suuri kulusid ja pikka aega. Kuid ka see peab kord lahendamist leidma, kui tahame, et kauba odawuse kõrwal oleks kaup ka terwishoidliselt kõrgewäärtuslik.

Edasi kerkib üles meie laatade, eriti loomalaatade korraldamise küsimus. Siin ongi juba keskwalitsusel kawatsusi olemas, millistest selgub, et tahetakse laatu hakata korraldama tihedamini ja kindlasihiliselt. Sealjuures soowitatakse omawalitsemeet organiseeriks alalisi looma-müügikohti (börsisid) tapamajade juures jne. Olukord on kujunenud nii, et isegi lihunikud enam ise looma ostuks ringi ei liigu, waid lasewad seda teha ülesostjatel-waheltkauplejatel. Jme pole siis, et liha hind tarwitajani jõudes seeläbi kõrgele tõuseb Narwas ongi linnawalitsuse poolt esimene tegelik samm selles sihis astutud ja tapamaja juure uued ajakohased lauda-ruumid ehitatud, et sinna tapaloomi koondades aidata korraldada ja kergendada loomade ostu-müüki.

Kõik need kawatsused ja sammud ei ole muidugi-mõista sihitud eraettewõtlikkuse kitsendamiseks, waid selleks, et kõrwaldada teelt takistusi, mis ei luba areneda meie põllumajandussaaduste müüjate ja ostjate suhteid normaalselt. Ei ole kawatsusi hindade sunduslikuks normeerimiseks, waid just ümberpöördult: korraldades turgusid ja reguleerides müügi-ostu suhteid tahetakse seeläbi luua loomulik olukord, milles wõiks rahwa laialiste kihtide — nii tootjate, tarwitajate kui ka kauba edasitoimetajategi — huwides lahenema hakata meie esimesejärgu tarbeainete hinna küsimus.

Meil ei ole puudus meie igapäewaselt leiwast, kuid see puudus annab end siiski tunda just seepärast, et meie ei ole otstarbekohaselt korraldanud tema müüki ja ostu, ei ole wälja toonud teda sealt, kus ta külluses olemas, ja juhtinud sinna, kus tast puudus.

Põllumehed ja tarwitajad, teil on asja korraldamiseks ütelda otsustawõnal!

„Paradiis" raskustes.

Nõuk. Wene waewleb rahanduse kitsikuses. — „Wiis-aastaku" täitmisest raske-industrialisatsiooni alal loobutud.—Wabrikud, mis pidid saama uhkuseks kommunismile, jääwad ehitamata.

Möödunud päewad Nõukogude Wenes weedeti pidustuste tähe all. Kommunistlik Wenemaa pühitses oma 14. aastapäewa — „oktoobrirewolutsiooni" aastapäewa.

Meil ei ole põhjust ega huwi pöörata erilist tähelepanu pidustustele, paraadidele, miitingutele jne. Seda-enam aga peaksid meid huwitama need kirjutised Nõukogude Wene ajalehtedes, mis käsitawad aastapäewa puhul N. Wene „suuri saawutisi", neid „hiilge-tagajärgi", mis olewat saadud kätte praeguse kommunistliku riigikorra juures; eriti aga neid hüwesid, mis majanduslik wiieaasta-plaani täitumise otsekoheseks tagajärjeks.

Nõukogude lehtede kõigis kirjutistes, kõigis kommunistlike saawutiste ülistamises paistab eriti silma see märguanne, et „kapitalistlik Lääne-Euroopa on hääbumas", kuna kommunistlik Wenemaa aina edeneb „töötawa klassi rahulolu" suunas.

Umbes sarnases toonis, sarnaste wäljendustega on täidetud kogu see propaganda-rünnak, mis teostati aastapäewa puhul nii ajalehtede, broschüüride ja raadio-lõnede abil.

Sarnase agitatsiooni puhul peame tahtmatult küsima: kas tõesti on siis kommunistlik Wenemaa sisemine-majanduslik olukord ajal, mil Lääne-Euroopa ja kogu maailm heitleb tõsise majandusliku kriisiga ja lewinewa tööpuudusega, sarnases õitswas seisukorras, kui seda katsutakse kujutada kapitalistlikele riikidele ja rahwastele?

Jälgides Nõukogude Wene wiimaseid ametlikke aruandeid nende wäliskaubanduse kohta, jälgides nende kuulsa „wiis-aastaku" täitmist, tuleme eitawale seisukohale. Ja täie õigusega.

Wäliskaubanduse aruanne annab meile järgmise pildi. Wenemaa wäljaweetawa kauba wäärtus, teiste sõnadega —wäljaweost saadud tulu, langes 1931. a. esimesel poolel, wõrreldes 1930. a. sama ajaga, 21,3%. Wäljaweetawa kauba kwantum 1931. a. esimesel poolel aga kaswas 10%, wõrreldes 1930. a. sama ajaga; wõrreldes 1929. a. esimesel poolel wälja weetud kaubahulgaga, on wäljaweedu kaswanud käesolewa aasta esimesel poolel 75,4%. Wäliskaubanduse bilanss on aga sealjuures järgmine: 1930. a. esimese poole puudujääk oli 91,37 miljonit rubla, käesolewa aasta sama ajal puudujääk bilanssis on aga kaswanud 151,02 miljonile rublale.

Ülaltoodud andmed ütlewad meile järgmist:

Nõukogude Wenemaa, waatamata oma dumpingu-hindadele, ei suuda niipalju kaupa wälismaile müüa, et saada seda waluuta hulka, mis läheb tarwis hädawajalise sisseweetawa kauba-kwantumi tasumiseks. Waatamata sellele, et „paradiisis" on tööjõud naeruwäärse minimaalsuseni odaw, Wenemaa peab siiski oma saadusi mitu korda odawamalt wälismaile müüma, kui see tegelikult talle maksma läheb. „Wiis-aastaku" täitmine, eriti industrialiseerimise alal, aga nõuab suurt maksuwõimet, suurt waluuta-tagawara. Wenemaal seda ei ole.

Tagajärjed on käega-katsutawad. Kui meie ei arwesta seda, et wälismail krediidi-usaldus Wenemaa wastu on kadumas; kui meie ei arwesta seda, et Ameerika Ühendriigid, kes seni nii materjaalselt kui ka eriteadlaste näol Wenemaad abistas, enam Wenemaale kaupa ei müü muidu kui kohemaksetawa waluuta eest; — siiski on meil tõendus olemas, et Wenemaa waewleb rahanduse kitsikuses. Selleks tõenduseks on asjaolu, et Nõuk. Wene loobus „wiis-aastaku" täitmisest raske-industrialisatsiooni alal. Wenemaa loobus nende nabriku-hiiglaste ehitamisest, mis pidid saama uhkuseks kommunismile.

Rahanduslikust kitsikusest pääsmiseks, wäliswaluuta tagawarade soetamiseks on Nõukogude Wenemaa sunnitud minimaalse hinnaga müüma wälismaile oma esmajärgulisi tarbe- ja toiduaineid. Oma rahwas peab aga loobuma nii-kui-nii kasinast toiduainete tagawarast. Esmajärgulise tähtsusega toiduainete hinnad, mis juba praegu — wõrreldes rahaga ostujõuga — on fantastilistesse kõrgustesse jõudnud, loomulikult kerkiwad weelgi. Sealjuures wäheneb wastu talwet ka ainete hulk seetõttu, et põllumajanduse saadusi, eeskätt wilja, on suudetud tänawusest lõikusest suuremas osas rajoonidest saada ainult paarkümmend protsenti kawas ettenähtud normidest.

See on selgeks näiteks, et majanduslik olukord Wenemaal on sootu teine, kui seda püüti aastapäewa puhul lääne-eurooplastele kujutada. Kuid „Potjomkini külade" ehitamist on seal alati harrastatud.

Mis puutub tööpuudusesse Wenemaal, siis selle kohta andmeid tuua on wõimata. Juba lihtsalt sel põhjusel, et Wenemaal töötute üle statistikat ei peeta. Töötute puuduse üle ei ole aga põhjust kahelda, sest „wiis-aastaku" teostamise katkestamine raske-industrialisatsiooni alal juba iseendast on tööpuuduse loomise aluseks.

B. W.

Kadunud ja jälleleitud wang.

Läks kodunt toidukraami tooma.

Läinud pühapäewa hommikul põgenes Lümatu metsatöödelt Sonda-Mustwee raudtee ääres wahialune Julius Tärno, 43 a. wana. Mõne tunni pärast leiti ta oma elukohast, Maidla wallast, ja wõeti uuesti wahi alla.

J. Tärno oli kandmas kolmekuulist karistust omawolilise metsaraiumise eest. Ta otsustanudki ainult toju minna leiwa ja toiduainete järgi. Nüüd tuleb tal karistust kanda ka wahi alt põgenemise pärast.

Kreenholmi käitiswanemate walimised kinnitati.

Hiljuti walitud Kreenholmi puuwillawabriku käitiswanemad kinnitati tööinspektori poolt.

Käitiswanemate nõukogu ruumid asusid ajutiselt kasarmus nr. 21. Uute käitiswanemate ametisse astudes jääb nõukogu kooskäimise kohaks kasarm nr. 16, kus selleks wabrikuwalitsuse poolt kats elutuba wabastatud.

Õhuasjanduseühing ellu. kutsuti Narwas

Ühing asub õhuasjandust propageerima ja õhu- ja gaasikaitset organiseerima.

Eralennuasjanduse edendamise wastu on üleriiklikult märgata elawat huwi. Meie naabermail ja mujal riikides on eralennuasjanduse alal saawutatud suuri edusamme ja asi on hakanud liikuma nüüd ka Eestis. Neil päewil teiste linnade—Tallinna, Wiljandi j. t. eeskujul kutsuti ka Narwas ellu õhnasjanduse ühing. Ühingu põhikiri, millele asutajatena alla kirjutanud Narwa linnapea J. Luts, kaitsemalewa pealik major J. Lepp j. t., on juba registreerimiseks saadetud, nii et ühing wõib warsti oma tegewust alata.

Õhuasjanduse ühingu sihiks on Eesti õhusõidu arendamine ja õhuning gaasikaitse korraldamine. Ühingu eesmärkide teostamiseks ühing töötab käsikäes teiste Eesti õhuasjanduse ühingutega, eriti püüab tihedat kontakti luua riigikaitse asutistega ja kaitseliiduga. Kawatsusel on asutada lennuklubi ja õhutada eriti noorsoo keskel huwi lennuasjanduse wastu. Töökawas on nähtud ette loengute, kõnede, demonstratsioonide ja lennupäewade korraldamine. Ühing tahab anda instruktsioone ja juhtnööre kodanikele, eriti lennu- ja gaasikaitse wiiside ja wahendite tutwustamiseks.

Propaganda kodukaitse liikumise laiemaks tutwustamiseks.

Narwa kaitsemalewal on kawatsus korraldada Narwa-tagustes waldades ja ka mujal keskusteşt eemal seiswates külades propaganda-koosolekuid. Üks sellane koosolek oli läinud pühapäewal Kalliweres, millest wõeti elawalt osa. Propaganda-koosolekuil esinetakse kodukaitse liikumist ja selle wajadust selgitawate kõnede ja muusikaliste ettekannetega. Eelolewal talwel Narwa-tagustes waldades hakatakse korraldama ka kinodhtuid, milleks on soetamisel kultuurteaduslikke filme.

Propaganda-koosolekutega seotud kulud kannab Narwa malew. Et malewa kassa seisukord ei wõimalda pidada lindlatawa järele koosolekuid, siis on asutud korraldama propaganda-miitinguid eeskätt seal, kus see wäga wajaline.

Tulekahju Kundas.

Laupäewa hommikul süütis põlema Kunda alewikus tsemendiwabriku tööliselamu nr. 7. Tulest rikuti maja katus ja elukorter. Tuli sai alguse õnnetujuhtumi läbi. Tsemendiwabriku kahju 600 krooni.

Jalgpalli wilemehed Narwas organiseeruwad.

Eesti jalgpallikohtunike kolleegiumi Narwa osakond pidas oma esimese koosoleku. Osak. juhatusse waliti J. Safronow, R. Pawian ja R. Kalugin.

Kuhu on jäänud Narwa „Wõitleja" wõimlejad?

Möödunud aastal samal ajal otse kubises ühisgümnaasiumi awar wõimla noortest wõimlejatest-sportlastest (tõnes on ainult „W." meessportlased). Harrastati elwalt sihi-wõimlemist, wabawõimlemist, riistwõimlemist jne. Ligi 50 tugewat ning terwet poissi oli pühendanud selleks kaks õhtut nädalas. Kuhu nad on jäänud tänawu? Kas „rasked ajad" on rohkem maad wõimas ka sportlaskonnas, wõi on tütlalt wõimeldud? Faktits jääb, et „Wõitleja" sp.-osakond on kaotanud oma tugewa wõimlusrühma. Nimetatud spordiorganisatsiooni juhatus on küllalt wastuwõetawatel tingimustel ühisgümnaasiumi wõimla üürinud, eriti wõimlemistundideks, kuid wõimlejad on „kadunud". Suwel harrastatakse küllaldaselt kergejõustikku ning weel edukamalt kui sitamaale wõitsid „Wõitleja" kergejõustiklased esineda, kut nad kõik talwel hoolega wõimlets. Ja praegu on eriti suures hoos poks ning ning käsipall — kuid wõimlemine, kui iga spordiala aluspõhi, miks ei harrastata seda?

Herbert K.

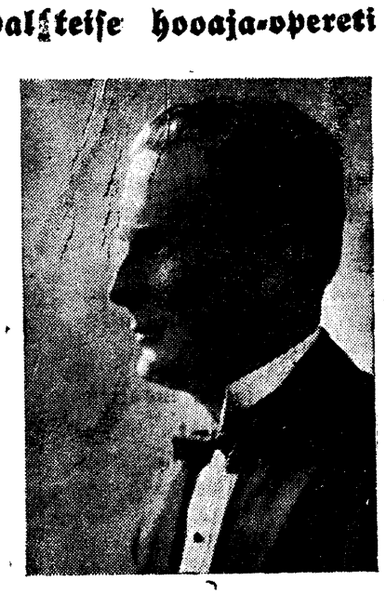
Wõistlusi wõrk- ja korwpallis.

Laupäewal kell 12 päewal kohtusid korw- ja wõrkpallis 1. rügemendi ja Narwa ühisgümn. meeskonnad. Wõitis rügement — korwpallis 43:21 ja wõrkpallis 2:0. Peale selle wõistlesid wõrkpallis ühisgümn. 1. ja 2. naiskond. Wõitis 2. naiskond 2:0. Lõpuks mängisid wene ühisgümn. 5. ja 4. kl. mees- kui ka naiskonnad wõrkpalli. Meestewõrkpallis kaotas 5. kl 4. klasile 2:0, kuna 5. kl. naiskond oli wõidukam, wõites 4. kl. 2:1.

„Jlusaim naistest" siiski veel preili Milly Nõmtaki kaastegevusel?

Pühapäewal teise hooaja-operetti esietendus Narwa teatris.

Meie pildil tegelasi uuest operetist: preili R. Teder — Balbo osas, A. Lääne — direktor Poprika osas, F. Malmsten — würst Joachimi osas.

Pühapäewal, 22 skp., Narwa teatris tuleb esietendusele teine hooaja-operett — „Jlusaim naistest", mis Wiinis — operettide-linnas - ja Berliinis kui ka meie teatrites ikkagi suure menu osaliseks saanud. Narwa teatri juhatus on katsunud teha kõik, et operett edu kindlustada ka Narwas.

Awaoperett, milleks oli Kalmani wiisirikas ja sisusoe „Montmartre'i kannike", wõeti publikult wastu elawa poolehoiuga ja ta näitas, et Narwa operett mõnede uute jõudude juuretulekuga on wõitnud märksa. Ka arwustus suhtus sellesse operetisse heatahtlikult ja märkis, et „Montmartre'i kannikese" lawastusega on Narwa operett tõusnud klasswõrt kõrgemale oma harilikust tasemest. Üsna edukalt tähendati peaosi kandwat hra H. Malmsten ja preili Milly Nõmtak. Wiimane neist teatawasti nüüd lähemal ajal lahkub Narwa teatri juurest abiellumise tõttu ja „Jlusaim naistest" läheb juba ilma wastleitud ja jällekaotatud primadonnata, kes nüüdsele operetile on seadnud ainult tantsud, kuna ta ise ei esine. Kuiwõrt Narwa teater suudab asendada preili Nõmtaki, selle kohta peab andma kinnituse juba pühapäewane operett-esietendus.

Nagu kuuleme, näitleja preili A. Ulmi haigestumise tõttu olewat siiski wõimalik, et preili M. Nõmtak teeb kaasa weel ka „Jlusaima naistest" esimesed etendused, kui prl A. Ulm pühapäewaks ei peaks paranema.

Narwa- ja terwe Alutagune loeb ainult „Põhja Eestit".

Sport.

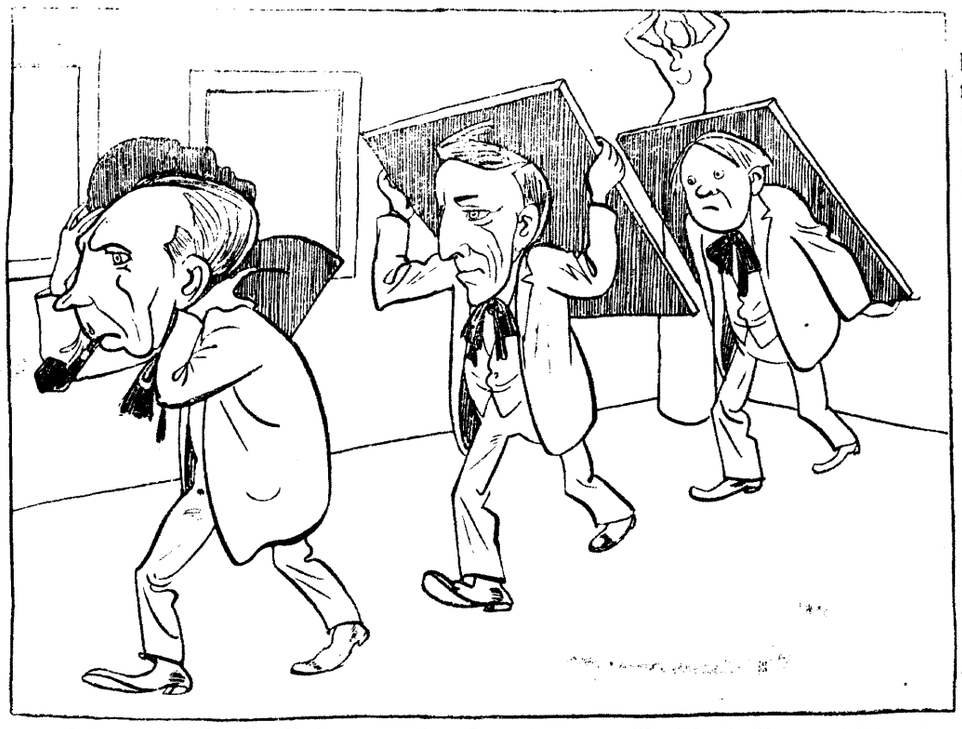
Tallinna kolledsh sõidab Narwa wõistlema käsipallis.

Käesolewa nädala lõpul sõidab Tallinna kolledsh Narwa wõistlema käsipallis. Wõistlused peetakse ühisgümnaasiumi wõimlas. Laupäewa õhtul kell 8 30 wõistlewad küllalised korwpallis k.-s. „Wõitleja" spordi osak. meeskonnaga ja korwpallis ühisgümnaasiumi meeskonnaga. Pühapäewal kell 4.30 p. l. kohtab pealinna kolledsh korwpallis ühisgümnaasiumiga ja wõrkpallis k.-s. „Wõitleja" meeskonnaga. Tallinna kolledshi käsipallimeeskonda kuuluwad mitmed pealinna tugewamad käsipallimehed, mille tõttu wõistlused kujunewad hoogsaiks ja konkurentsi rikkaiks.

Pühapäewal peetakse ka n.-ü. „Astra" karika-finaalwõistlused.

Kolmas sügisnäitus.

Narva kunstiühingu näitus avati.

Tänawune kunstnikkude paraad. Kunsti aastanäitusel Tallinnas tekkis osa kunstnike ja jury wahel konflikt, mille tagajärjel 3 kunstnikku oma tööd näituselt ära wiis. Narwa kunstirahwas kuuldawasti ajas asja pisut leplikumalt, nii et Tallinna laadi „paraad" jäi näituse kawast ära.

Kolm aastat järjest Narwa kunstiühing on esinenud oma aastanäitusega. Neil aastanäitustel on olnud wäljapanejaiks peamiselt Narwa kunstiühingu ümber koondunud üsna wärske generatsioon kunstnikke, ja nii meil on olnud wõimalus jälgida kaunis pidewalt nende loomingut ja ühtlasi seda osa, mis on Narwal wiimasel ajal esitada meie kunsti otsimiste ja püüdmiste üldises käigus. Ega seda — noori esinejaid ja nende noori aastaid, aga ka meie waimulise elu üldiselt nüridawõitu pinget, mis selle asemel, et elustada ja edasi wiia, pahatihti lükkab koguni tuimusesse, arwesse wõttes— palju olegi, aga kui meil on põhjust sellele waatamata tunda headmeelt ja rõõmu käesolewagi näituse puhul, siis seda teadmises sellest piskutki, mis meil s i s k i on, kõigest hoolimata . . .

Tänawune, 3. sügisnäitus avati pühapäewal. Awamise päewal sadas wihma ja publikut oli üsna hõredalt. Palju rohkem ei olnud külastajaid kahel järgmiselgi päewal. Ometi näitus ise pälwiks elawamat tähelepanu, kuna ta pakub mitmeti üsna huwitawat.

Wäljapanekuid on 94, wäljapanejaid 6. Neist wiit—Iljini, Normakit, Peili, Siwardit, Tuisku — tunneme juba warematest näitustest, kuna uustulnukana on näitusel noor Wilma Hermann. Tööd ise on tänawusele näitusele esitatud ilma jury filtrita ja nii sinna on sattunud mõndki, mis aina kahandab näituse üldist taset. Siin on wäljapanejaid tööde rohkele esitamisele meelitanud just moodus, mille põhjal jaotatakse näituse korraldamiseks saadaw aineline jääk ja mille aluseks nimelt näitusele esitatawate wäljapanekute arw. Seda ei saa kiita heaks, kuna näituse kunstiline tase käesolewalgi juhul selle tõttu on kannatanud. Neile ebakülgedele waatamata näitus pakub waadatawat ja huwitawat ja tema külastamist ei tohitaks wõtta nii leigelt, nagu ta sünnib praegu.

Näituse lähemale waatlemisele asume järgmises nr.-is.

Protokoll märgib eksimusi...

Magadistuba juukfuriäris. Narwas, Posti tän. nr. 51 asuwa Wladislaw Pschibischi juukfuriäri on ühenduses teise ruumiga, mis seatud magadistoaks ja kus äriste wiiw uks koguni puudub. See pole aga wastawa sundmäärusega kooskõlas ja juukfurile tehti protokoll.

Solwas sõnadega. Narwa elanik Meeta Heering tarwitas Lääne tän. nr. 5 elutsewa Paraskewa Ewdokimowi kohta solwawaid sõnu. Auhaawajaid wõetakse wastutusele.

Palju kisa, wähe willu. Narwa wõikaupmees Karl Pussilt tuli Kreenholmi turult keegi wanaldane naisterahwas ostma ½ kg. wõid, mille kaupmees ka walmis kaalus ning asetas lauale. Kuire äritegewuse tõttu ei saanud kaupmees enam eite tähele panna, kuna pidi rahuldama teiste ostjate nõudeid. Eit seisis kaua laua ees, kuni lõpuks sõandas küsida: „Kunas te mulle raha tagasi hakkate andma?" Kaupmees oli aga teisel arwamisel, kuna eit poinud talle üldse raha annud. Wiimane wäitis aga, et kaupmees on saanud temalt 5 krooni. Tõusis lärm. Inimesed jooksid kokku. Politsei oli juba walmis asja kohta protokolli koostama, kui keegi kõrwalseisjaist juhtis eide tähelepanu maha, kus poris wedelcs tuliuus 5-krooniline rahapaber, Asi likwideerus sel korral rahulikult.

Omandas jahipüssi. Narwas, 6. Peetri tän. nr. 12 – 11 elutsew Aleksander Taft teatas ametiwõimudele, et Jõuka walla mees Eduard Reitmann omandanud tema jahipüssi.

Iganenud peatuslubadega elasid Narwa elanik Olga Stepanow ja N.-Jõesuus elutsew Sahar Rihakainen.

Maria tegi lärmi. Narwa elanik Maria Paltsew oli ohtrasti maitsnud „elutilgakest" ning ilmus awalikku kohta, kus tõstis lärmi. Ta toimetati arestimajja wäljamagamisele. Samuti puhkasid laupäewa ja pühapäewa ööl „Westerwallis" wiinawäimust Aleksander R., Karl W., Joosep P. ja Aleksander M. ning Jõhwi alewis Johannes P.

Wabadussõja algust mälestama.

Pidulik aktus E. ü. „Ilmarises". — Kaitseminister A. Kerem tuleb kõnelema.

27. nowembril Narwa rahwaülikool korraldab Eesti wabadussõja algpäewa mälestamiseks E. ü. „Ilmarises" piduliku aktuse. Aktuse kawa on koostatud järgmiselt: Kella 6-st kuni poole 7-ni õhtul ettekanded 1. diw orkestrilt. Aktuse awasõna ütleb Narwa wabadussõjalaste liidu esimees K. M a a s i k, päewakohaste kõnedega esinewad kaitseminister A. K e r e m ja 1. diw. ülem kindral A. T õ n i s s o n. Aktuse lõpusõna ütleb Narwa rahwaülikooli juhataja W. S õ e r d.

Kuidas peab kujunema kooli ja kodu wahekord?

Reedel, 20. now., kell ½7 õhtul kõneleb Narwa rahwaülikooli korraldusel E. ü. „Ilmarises" Tartu linna koolinõunik Juhan L a n g eeldustest ja teguritest kaswatuslistes küsimustes ja kooli ning kodu wahekorra arenemisel.

Kilusaak Wiru rannas hea.

Wiimasel ajal kestnud tormid on takistanud kalapüüki Wiru rannas. Ainult kord või kaks nädalas saadi merele, sagedasti kahe kuni kolme nädala tagant ka on saak olnud õige kasin.

Nüüd on ilmunud Wiru randa kilu ja saak on olnud kalureil juba wõrdlemisi tasuw: 600 kg. paadile. Rannas leidub hommikuti ka ükskuid kilu ülesostjaid, kes maksawad 6 kg. (puudast) 120—140 senti või sajast 12 – 14 senti.

Kilu on pea erandita puhtal kujul, segakala ei tule peaaegu ettegi. Suurem osa saagist soolatakse kohal. 10. sk. saabus Altja randa ettewõtja Tallinnast, kes kawatseb suuremal arwul wärsket kilu üles osta ja Tallinna saata.

Wana ja uus kalender wõistlewad.

Narwa kalendrisõda, mis juba oli waibunud, näib nüüd uuesti hoogu wõtwat. Suurem osa õigeusulisi elab juba uue kalendri järele, samuti ka kaugelt suurem osa waimulikke pooldab uut kalendrit, kuid käputäis wanausulisi ei taha uuest kalendrist midagi kuulda. Wanausuliste juhits on majaomanik Matwejew, kes selle küsimuse uuesti päewakorrale tõstnud. Ühes sellega on alanud wõistlus wana ja uue kalendri wahel, kusjuures aga näib, et wõitjaks jääb uus kalender.

Tänawalt wiidi jalgratas.

Esmaspäewal warastati Posti tän. nr. 39 asuwa linnaoksjonaator Hochmuthi maja eest Rinaldo K r o n g a, kelle elukoht Narwa wallas, Karlowa asunduses, jalgratas. Omaniku kahju 50 kr.

Ulakate temp. Läinud pühapäewa hommikul umbes kella poole 5 paigu wõisid möödujad näha Narwas, Joala tänawal asuwa moeäri „Uniwersaali" waateaknal raswaselt trükitud tähtedega plakaati, millel wõis lugeda: „pankrott". Lähemal järelewaatusel selgus, et plakaat oli kleebitud wäljaspoolt ruudu külge. Nähtawasti on siin mängus kadeda wõistleja käsi.

Tegi enese nooremaks. Narwa kalewiwabrikus elutsew 25-aastane preili Weera A. teostas omapärase „noorendamise-operatsiooni": ta kraapis isikutunnistuselt maha numbri, mis wanadust osutab, ning kirjutas asemele oma äranägemise järgi parema ja wastuw tõtawama. Asi sai aga politseile teatawaks ja omawoliline „noorendamise-operatsioon" wiib nüüd neiu kohtulaua ette.

Praegune kriis ja selle põhjusi.

N. Köstneri huwitaw ettekanne Narwa rahwaülikoolis.

Läinud pühapäewal Narwa rahwaülikooli korraldusel esines „Ilmarise" saalis loenguga meie tuntud majandusteadlane Nikolai K ö s t n e r, kes kõneles maailma majanduskriisi põhjustest ja rahanduse praegusest olukorrast. Kõnet oli ilmunud kuulma rohkearwuline kuulajaskond, eesotsas Narwa majandustegelastega.

N. Köstneri kõne oli sisukas ja huwitaw. Kahe tunni jooksul ta andis piltliku ülewaate kriisi põhjustest ja rahandusolukorrast.

Meie kapitalistliku riigikorra juures kriis tekib, kui majanduslik areng jääb seisma wõi hakkab koguni tagurpidi minema. Praegu elame kriisi ajajärgul. Kriis kestab harilikult 1—1½ aastat ja siis algab uus tõusuaeg. Kriisi wältel sünnib majanduse terwenemine. Kriis sööb nõrgajõulised ettewõtted ja järele jääwad ainult elujõulised. Surmale pühendatud ettewõtetele on see lõök muidugi wäga walus. Läheb aega, enne kui tööta jäänud juhid ja töölised leiawad endile uued tööalad, ja siis liigub elu tõusutähe all edasi. Majanduskriis kordub meil iga 10—11 aasta tagant. Eelwiimane kriis oli meil 1920.-21, 11 aastat tagasi. Nõnda on see sündinud juba 18. sajandi algusest peale, maha arwatud suurte sõdade perioodid, mis kõigutab reeglipärast kriisilainetust.

Hindade langusel ostetakse wähe, ostmine algab hindade püsiwusel ja suureneb hindade tõusmisega. See asjaolu aitab kriisi süwendada. Kriisi lõpuks muutub olukord sarnaseks, et on kasulik tööd alata. Kui näiteks algab uus raudtee ehitamine, siis tekib teatud elawus. Ühenduses sellega leiawad rauawabrikud kaubale turu ja hulk töölisi tööd. Kui ehitamine sünnib suures mastaabis, siis ehitatakse materjalide walmistamiseks uusi wabrikuid ja seatakse wanu korda, mis sünnib niikaua, kui waba kapitali olemas. Kapitali lõpul tuleb spekulatsioon ja sellele järgneb krahh. Siinjuures peab seda tähendama, et kunstlikult nõrgajõulistes ettewõtetes hinge sees hoidmine ainult pikendab kriisi. Kui mõni tööstus on löödud reast wäljas, siis ei tule talle enam rahalist abi anda, ja mida warem meie jõuame kiratsewate ettewõtetega lõpuarwed öiendada, seda kergem.

Meie majanduses suurima tähtsusega on põllutoodang. Ka terawilja kunstlik hindade hoidmine ei ole tagajärgi annud, waid koguni katastroofi sünnitanud. 1928. a. ei leitud Kanadas 10 miljoni tonni jaoks turgu normihinna juures. Normihinda ei tahetud rikkuda ja seepärast asutati ülemaaline kooperatiiwühisus, kuhu riigi rahaga osteti 10 miljonit tonni nisu, 2 dollarit bushel. See kooperatiiw aga ei saanud nisu maailmaturule saata, sest maailma turuhind oli madalam kui kooperatiiw oli maksnud põllumeestele. Nõnda jäid Kanada nisutagawarad aita. Et nisu hind Kanadas kõrgem oli kui mujal, ja et ta ka põllumeestele sisetuleku andis, seepärast suurenes Kanadas külwipind. Nisu hakati palju rohkem kaswatama. Kanadas leiti isegi uus nisusort, mis walmib 100 päewa jooksul. Nõnda külwati Põhja-Kanadas määratu suured põllud nisu täis. Selle tagajärjel uue lõikuse järele kaswas nisu tagawara kooperatiiwaitades juba üle 20 miljoni tonni. Siis kooperatiiw alandas nisu hinda 2-lt dollarilt ühe peale, kuid ka see ei päästnud seisukorda. Juba kolmas lõikus ähwardas peale tulla, kuna esimese ja teise lõikuse tagawarad weel puutumata seisid. Kooperatiiwi wastu kadus riigi usaldus ja ühes sellega lõppes otsa ka raha. Kooperatiiw ei saanud enam farmeritele nisu eest raha maksta. Kooperatiiwil tuli nisu maailaturule müügile lasta ja et maailmaturul nisu nii palju ei wajatud, kui Kanadal oli turule lasta, seepärast alanesid hinnad. Nisu bushel hinnaks kujunes niimoodi 2 dollari asemel 40 senti, mis on praegune maailmaturu hind. Meil on praegu leib 3 korda kallim, kui ta on maailmaturul. Seega töi kooperatiiwi kunstlik hindade hoidmine suure krahhi Kanadale. Kui aga seda kunstlikku hindade hoidmist ei oleks olnud, siis ei oleks hindade langus kotastroofiliselt mõjunud. Nõnda on kunstlik hindade hoidmine toonud kohwile, teele, kummile ja mõnele teisele kaubale katastroofi. Kohwi kunstlik hindade hoidmine on wiinud terwe Brasiilia riigi majanduse katastroofi äärele. Walus on ka kummi hoop Inglismaale. Indias hoiti trusti kaudu kummi hinda, kusjuures aga kummi hakati wäljaspool trusti kaswatama, ja lõpuks kujunes seisukord nii, et kummi hind on langenud 30 korda. Nüüd prügitatakse Inglismaal kummiga teid.

Hindade stabiliseerimine wõib sündida ainult maailma-mastaabi ulatuses.

Kriisi põhjuste kohta on lahkuminewaid arwamisi. Ühed arwawad, et sellels on süüdi kinnine Wenemaa, teised jälle, et kullatoodang on jäänud wäikeseks. Kumbki nendest ei saa kriisi põhjusteks olla. Lahtine Wenemaa oleks wõinud kriisi weel suurendada, sest Wenemaa kui põllumajanduse riik oleks paisanud suurel arwul terawilja turule. Wenemaast on löönud lahti rida piiririike, kuhu suured wabrikulinnad on wõinud rohkem masinaid mahutada, kui see oleks leidnud aset lahtise Wenemaa ajal. Samuti ei ole ka kuld põhjuseks. Kuld on raha kate ja kullatoodang aastas endiselt 600 tonni.

Kriisi põhjust tuleb otsida mujalt. Iga riik on asunud seisukohale, wedada wälja rohkem ja wedada sisse wähem. Wiimasest asjaolust tekiwad eriolukorrad, mis pidurdawad majanduslikku arengut.

Rahanduse juures tõusewad esiplaanile suured sõjawõlad. Euroopa wõlgneb Ameerikale 12½ miljardit dollarit, kuna samal ajal on kogu maailma tullatagawara ainult 10 miljardi dollari ümber. Loomulik, et Euroopal puudub wõimalus kullas oma sõjawõlga tasuda. Euroopa ei saa ka seda teha kaupade näol, sest Ameerika on tööstusmaa, kuhu Euroopa omi kaupu ei saa mahutada, waid wastupidi: Ameerika saadab weel suurel määral omi kaupu Euroopa turule. Seisukord on kujunenud nüüd nii, et Euroopal tuleb oma sõjawõlgu Ameerikale maksta Ameerika rahaga. Euroopa wõtab Ameerikalt uut laenu ja maksab sellega sõjawõlgu. Saksamaa on tasunud sõjawõ'gasid 9½ miljardit marka ja sama aja jooksul laenuks wõtnud 18 miljardit marka. Ühenduses sellega seisawad nüüd rahalised kriisid Euroopas.

Meie majandus kõneleja arwates on terwem kui kuski mujal.

Poris ja vees
ligunewad jalanõud wõiwad muutuda mõne päewaga täiesti hõlbmatuks.
Parimad eesti saapamäärded
„SHIMMI",
„POLAR",
„KALUR"
kaitsewad jalgu ja jalanõusid märja eest.

Ainult konserweeritud silmukala
on hääs kuulsuses oma maitse ja rohke toitwuse poolest
Saadawal igas parimas koloniaal ja toiduainete kaupluses.

R NIGGOL.
Narwas, Lembitu tän. 20.

KUNST-FOTO-STUUDIO
V. Aukman
Narwas, Wiru tän. Nr. 6.
Päewapilt õpilasi
wõetakse wastu igal ajal
Õppe-kursus, 1 – 6 kuuni.

Pakume ostjaskonnale oma laost mitme suguseid seltsisi **Matties, Matfull** ja raswa
heeringaid
esim. trademargid. Hinnad wõistlematud.
Soome soolatud silke.
Austusega
Telef 95.
A. Annik & Ko Narwas, Peetri pl. 15/17.

Ammaemand
Bergfeld-Kõrts
Narwas, Heina turg 3—7.
Lepitsa maja.

Neiud ja noored lesed!
Teiega soowib tõsist
tutwust
üks kehaliselt terwe, kuid hingeliselt haige noormees.
Kirjad slt. „ARNO 21".

100

Tuba, millest ta oli äsja põgenenud, näis asuwat maja küljel ja eemalt wasakult kuuldus tänawa müra. Aga tema ja sõiduteed palistawa rhododendroni-põõsa wahel oli lage murulapp, umbes paarikümne meetri laiune. Kuigi oli hämardunud, ei usaldanud ta wiia läbi oma plaani ja põgeneda üle murulapi oma wastaste silma all. Ta ei julgenud walida ka teist teed, sest ta ei teadnud, kuipalju warju leiaks ta maja tagant. Ta piilus autotiiwa tagant, et näha, mis teeb Serwenti ja tema abinik. Nähtawasti oli annud Serwanti käsu teda jälgida, sest autojuht tahtis ronida parajasti üle palkoniwõre. Olles meestega wastamini, kellest üks walwas teda palkonilt ja teine teda alla jälgis, wõis Trewanion waewalt loota ärajooksmisele. Ta ei kõhelnud, waid tõmbas Russelli rewolwri ja laskis Serwenti pea kohal olewasse klaasaknasse.

Mõju oli nagu ta seda oli lootnud. Mõlemad mehed küürutasid ja waatasid aknale. Wältas paar sekundit, kui nad märkasid, et kuul oli tulnud wäljast ja mitte toast, kust nad hiljuti olid lahkunnd, ja nende wäheste sekundite wältel oli Filip Trewanion jooksnud üle ohtliku piirkonna.

Serwenti nägi teda esmalt siis alles, kui ta jooksis juba põõsastesse, ja tema rewolwrilask ei läinud märki. Kuul kaksas ühe süütu tammeoksa, ja see langes maha põgeniku lähedale, kui ta ronis warju puhmastikku ja ootas, et ammutada õhku kopsudesse.

Ta tundis end wäga nõrgana ja uimasena, aga kohalt, kus ta lamas, wõis ta näha nüüd

97

Trewanion hakkas kaotama julgust, kui ta kuulis seda kahekõnet. Tal oli tegemist inimestega, kes olid ühtlasi kawalad kui ka hoolimatud, ja ta oli selles weendunud, et tema püksitask, kus pidi olema tema rewolwer, oli tühi.

Ta otsustas alata tegewust kohe, sest nüüd oli tegemist ainult kahe mehega, ja ta ohkas waljusti, nagu hakkaks ta tulema wast meelemärkusele.

„Hea!" hüüdis „Kolm Tähte". „Ta hakkab toibuma. Pean temaga kõnelema. Peaksin waatama järele tema haawa. Ma lähen nüüd alla laboratooriumisse, et tuua mõned sidemed. Palun, seadke katlake tulele."

„Kolm Tähte" loiwis toast wälja, ja Trewanion oli üksi oma waenlasega, kes oli mänginud nii edukalt heasoowlikku detektiiwi.

Mees, kes nimetas ennast Russelliks, heitis pilgu wangile ja läks siis ühe nurgas olewa weekraani ja pesulauakese manu. Ta täitis ühe katlakese, kobas taskutest otsides tuletikke ja kummardus üle kaminas olewa gaasirõnga.

See oli heaks juhuseks Filip Trewanionile. Ta hiilis tule lähedale, enne kui teine teda kuulis, kargas talle turjale ja paiskas ta põrandale, enne kui Russel suutis tõmmata wälja oma rewolwrit tema wastu.

Trewanionil oli üllatamisest edu, werekaotus aga oli teda nõrgestanud.

Wõideldes weeresid mõlemad mehed põrandal, ja Trewanion teadis hirmuga, et iga mööduw moment teeb tema põgenemise wähem wõimalikuks, sest mehele nende all jäi wõitlus wae-

:-: :-: NARVA TEATER. :-: :-:

Laupäewal, **21.** nowembril kell 8.30 õhtul
RAHWAETENDUSENA
„POLJITIKA"
H. Mahner-Monsi naljamäng 3 w., ühes eel- ja ühes järelmängus. Pääsed 25 s.
Pühapäewal, **22.** novembril kell 3.30 päeval
wiimast korda rahwaetendusena
„Põrunud aru õnnistus"
H Raudsepa kom. 3 w. Pääsed 15 s.
Kell 8 õhtul
OPERETI ESIETENDUS
„ILUSAIM NAISTEST"
R. Kesleri ja V. Steinbergi operett 3 v. 5 pildis.
Valter Bromme muusika. Pääsmed 150—35 s.,
eelmüük „Kooli" ja M Wõhma kauplustes.

Esimese obligatsiooni peale
5000—6000 kr.
soowin laenu saada suure kiwimaja peale, mis asub Narwas, kesklinnas.
Teada saab „Põhja Eesti" talit. Narwas.

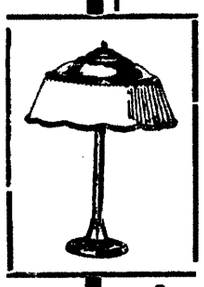
ODAVASTI ja HÄSTI
wiimase moe järele
wõite riietuda ainult
„EESTI" valmisriiete kauplusest
Narwas, Hermanni tän. 13, telef. 3-37 ja Joala t. 11
ostetud riietega.
Sügis- ja talwe hooajaks wiimased Pariisi uudised, daamide ja härrade **mantlid, palitud, ülikonnad** kodu- ja wälismaa kangastest.
Tellimiste wastuwõtt. Töö kiire ja korralik
Hinnad wäljaspool võistlust. Palun veenduge!
Austusega **D. MIHAILOW.**

Hotell ✻ Restoraan ✻ Baar
„Peterburg"
Teatame austatud publikule, et oleme kestwa kriisi ajaga arwestades tunduwalt
hindu alandanud.
Soojad suupisted ala- tes **15s.**
Soojad Moskwa pirukad 10 s.
Meie köök töötab tuntuma ja wilunud koka h-ra **O. Pihelkase** juhatusel.
Mugawad kabinetid. Korrektne teeniminel
Austusega
omanik **N. HRISANFOV.**

Soowitan oma ladust
✻
Kõrges headuses „Livoonia" õlut.
sidroni soodat, limonaadi, vishi, seltersi, igasugu puuviljajooke, veini- ja lauaäädikat ning äädikaekstrakte.
Apteekidele destileeritud wett.
✻
Mineraalvete tehas
B. Lange
Narwas, Turu tän. 6. Telefon 75.

Moodsate jalanõude äri
Vennad Haitin'id
Narwas, Joala tän. 15.
Suures walikus
daamide ja **härrade** jalanõud.
Moodsad
BOTIKUD ja **K LOSSID.**
Hinnad mõõdukad. Tellimiste wastuwõtt.
Töö kiire ja korralik.

Uus iluvärvimise tööstus
Narwas,
Tallinna mnt. 8
Võtab vastu kõiksugu kleltide kostüümide, mantlite ja n. e.
wärwimisi ja puhastusi.
Tööd tehakse kogenud, diplomeeritud keemiku juhatusel.

Pimedad sügisööd muutuwad walgeks,
kui teie tarwitate lampe
elektriärist

„Walgus"
Narwas, Wiru tän. nr. 1.
SUURIM WALIK elektri LAE- ja LAUALAMPIDEST, igasugu ELEKTRITARBEIST: elektri **triikrauad, kannud, armatuurid** jne.
Grammofone, raadioaparaate, jalgrattaid
Kuulsa Rootsi tehase SKF-i rull- ja kuullaagrite alnuesitus Narwas
Hinnad ja walik wõrst konkatsl

Rohu- ja värvikauplused **A. Schampal** Narwas, Westerwalli tän. nr. 2 ja nr. 15.
Suurim walik häid ja odawaid kodu- ja wälismaa
puudreid, näokreeme, huulte-, näo-, kulmu- ja ripsmevärve.
Rikkalikult kodu- ja wälismaa
lõhnaõlisid, kölnivett, lõhnaseepe, raseerimisvahendeid ja toalett-tarbeid.
Seebikiwi, kloori ja pesusoodat.
Maitsekaid **jõulupuu-ehteid.**

Pesumaja
A. Rosenberg
Suur tän. 6 ja Valge tän. 12.
Hinnakiri:

woodi lina	— 12 snt.
meester. särk	—10 s.
naister. särk	— 8 s.
käterätt	— 5 s.
padjapüür	— 5 s
taskurätt	— 3 s.
krae	4—10 s.
manshetid	— 15 s.
rind	15—25 s.
tärgeld. särk	25—50 s.

Enne pühi palutakse tööd sisse anda võimalikult enne 15. dets. s, a.
A. Rosenberg
Pesumaja

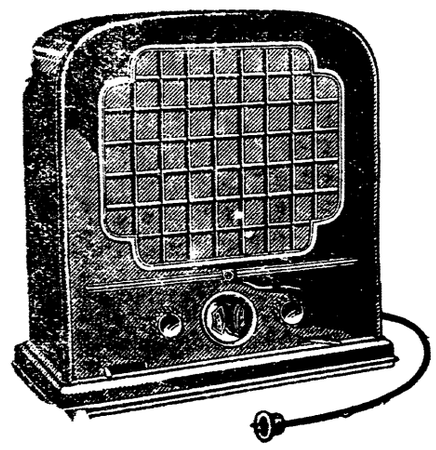
Eriti maitsvad
Majapidamis-keedukursuse
Lõunad
(lõuna à 45 s. 3 rooga)
saada igapäev kl. 1—4 ettetellimisega Malmi tän. 5 hr. Tuisu majas
Kursuse korraldaja:
E. Soover.

Daamid
Kui tahate kauakestwaid lokke, pöörake minu poole. Lokkimine õpilaste tööna **maksuta. Juukselõikus, maniküür,** kulmude ripsmete wärwimine jne.
Wõtan õpilasi weel wastu.
Õpetan lühikese ajaga hästi töötama Berliini meetodi järgi.
M-me **LJUHKA**
(Eesti parim õppejõud)
Narwas, Posti 64, 2 korral
(Peetri turul Franki maja).

Korter
4 toa, eestoa ja wannitoaga wälja üürida Narwas, Tulewiku tän. № 10.

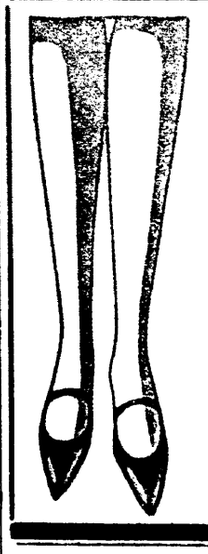
Odawasti müüa
kirjutusmasin
Narwas, Viru t. 17—6.

Rud. Mill,
Narwas, Balti tän. 6
(Wiruwere kõrwal).
Alati saadawal
Tapa ja Tallinna worstid,
juustu, piima, wõid, igasugu konserwe jne.
Suur walik koloniaal-kaupadest.
Hinnad wõistlem. odawad!
Austusega OMANIK.

Saabunud parimad raadioaparaadid.

Alaliswoolu-wõrk-, kaugewastuwõtja 110 ja 220 v.
Schaub
(kuldaurahaga kroonitud Leiptzigi messil)
SCHAUB — York
— Bristol
— Beta Kraft j. t.
Telefunken, Lorenz, Philips Mende. Vas tutus ühe aasta peale. Aparaatide demonstreerimine tarwit, kodusäraostu nõudmiseta
Elektritarbeid parimaist wabrikuist: Siemens & Schuckert, Bergman, AEG.
Soodsad järelemaksu tingimused.
Hinnaalandus kuni 20 prots
EDASIMÜÜGIKS suur hinnaalandus
A.-s Tormolen & Ko
Narva osakond, Narwas, Joala t. 18. Tel. 89.

Kas kõik teavad?
N.E.S. „Ilmarise"
EINELAUD
rikkalikum ja oluvi im Narwas!
Lõuna, 3 toitu — à 50 s.; Õhtusöök — à 40 s.
A'la carte igal ajal.
Köök pealinna koka h-ra Pillarderi
(Tallinna Mustapeade klubist) juhtimisel.
Alkoholilised ja karastavad joogid. Kodu- ja wälismaa napsid, veinid, konjakid.
Hinnad võistlemata odavad.

Eesti Omavalitsuste Kinnitusselts
„O M A"
Peakontor. Tartus, Riia tän. 41, omas majas.
TOIMETAB SOODSATEL TINGIMUSTEL
Tule-, elu-, koduloomade-, rahe-, murdwarguse ja klasi kindlustusi.
Seltsil on kindlustusi üle 20.000.
Vastutuskapitalid üle 50.000.000 snt.
Kinnisvarad Tartus, Riia ja Tähe tänaval. Väljamakstud kahjusid ü.e 80.000.000 sendi. Tegevus kasvab iga aastaga mitmekümne protsendi võrra.
:-: Edasikindlustus 5 välisriigis. :-:
Agentuurid: härra H. LILL, Jõhvis.
„ A. HOCHMUTH, Narwas, Posti t. 39.
Virumaa Peaagentuur: Rakveres, Viru Pangas.

Käesolevaks hooajaks
rikkalikus walikus
igasugu
jalanõusid,
moodsaid
botikuid ja kalosse
Hinnad mõõdukad.
Moodsate jalanõude äri
G. ANTIPOW
Narwas, Joala t. 18

99

kirjutuselaua laeka, kui tuulis olewat kedagi ukse taga.

Polnud enam põrmu aega kaotada. Trewanion pöördus otsima telefoni, kawatsusega teatada loost politseile ja lasta maja piirata sisse. Ent hoolimata telefoniraamatust polnnd toas telefoni. Trewanion jooksis wälja palkonile.

Nagu ta oli kartnud, asetses see wäga kõrgel maast. Seintelt lookles alla palju wäätkaswe, aga ilmselt küllalt mitte nii tugewaid, et kanda Trewanioni. Aed oli suur, ja appihüüet poleks wististi kuuldud.

Ta oli snnnitud hakkama wastu ja wõitlema, nii hästi kui suutis. Lõpuks oli tal ju rewolwer. Ta läks tuppa tagasi.

Siis märkas ta eesriideid. Need näisid olewat tugewad, kootud siidist. Kolm akna ja iga akna ees kaks kardinat, sellest pidi jatkuma, et teha köit põgenemiseks.

Ta rebis kardinad alla. Sel ajal kui ta neid ühte sõlmis, hakkas uks tema waenlaste surumisele järele andma. Ta proowis palkoni wõret, leidis olewat selle küllalt tugewa ja sidus silmuse ümber ühe raud-kandeposti. Siis ronis ta üle wõre ja laskus köit mööda alla. Järgmisel silmapilgul oli ta jalge all kindel maa.

Samal ajal oli õnnestunud teistel ust murda lahti. Kui Trewanion waatas üles, ilmus kaks kuju palkonile, kust ta wast äsja oli lahkunud. Õnneks oli üks auto ta lähedal trepi ees, ja ta lipsas selle taha, et orienteeruda.

98

walt kuulmata.

Lõpuks õnnestus Russellil end rabeleda lahti, ja ta andis oma wastasele tubli hoobi lõua alla. Trewanion tundis sel päewal teistkordselt, et ta kaotas mõistuse.

Wale-detektiiw kargas jalule. Seistes Trewanioni kohal, tõmbas ta wälja rewolwri.

Kogudes oma jõu jääki, haaras Trewanion teda jalust. Russell püüdis end wabastada, kuid kaotas tasakaalu ja kukkus. Ta otsmik sattus hooga wastu kaminawõre serwa, ja ta kaotas oma meelemärkuse samuti nagu tema rööwitu paari tunni eest samasugustel põhjustel.

Ja nüüd edasi! Trewanion wõttis Russelli rewolwri maast, ajas end waewaselt püsti ja koperdas ukseni.

Põgenemine siit polnud wõimalik, sest ta teine waenlane pidi olema kuulnud rüselusest tekkinud müra. Iga silmapilk wõis ta tormata tuppa.

Õnnekombel oli uksel wõti ees ja ta pööras luku järsult kinni.

Igal juhtumil andis see temale paar momenti aega.

Ta läks tagasi oimetult maas lebawa Russelli juure ja otsis läbi selle taskud. Pettumuseks ei sisaldanud need midagi peale mõne pangatähe ja wisiitkaartide William Russelli nimele. Ta jättis pangatähed oma kohale ja pani wisiitkaardid oma taskusse.

Siis pööras ta oma tähelepanu toa sisemusele. Kirjutuselaual oli telegramm awatult telefoniraamatul. Ta haaras telegrammi ja pidi siis awama

Vastutav toimetaja Hans Lill
Väljaandja K.-U.-Ü. „PõhjaEesti".
K.-U.-Ü. „Põhja Eesti" trükk. 1931.